

AKTÖRER

I anarkimodellen är det i stort sett bara stater som utgör aktörer. I interdependensmodellen är det betydligt fler. Dessa aktörer har boken tagit upp på ett bra sätt. Nedan följer en punktdad förteckning som ansluter sig till boken:

- Stater
- nationer (utan land)
- multinationella företag
- pakter [militära o ekonomiska]
- FN (även EU och AU räknas ibland som egna aktörer)
- befrielseörelser/terrorgrupper
- organisationer (NGOs, mellanstatliga organisationer)
- religiösa grupper
- massmedier

Man bör kunna ge något exempel på dessa aktörer.

DET INTERNATIONELLA SYSTEMET

Det internationella systemet skiljer sig markant från ett nationellt system. Vissa har betonat att man här saknar en övergripande makt - detta synsätt kallas "den internationella anarkin" eller realistskolan. Med ett annat synsätt menar man att världen har förändrats i riktning mot ett allt större beroende. Vissa menar att anarkin fortfarande kännetecknar staterna i SYD men att interdependensen kännetecknar relationerna mellan staterna i NORD.

Ni har också fått en stencil med skillnaderna mellan dessa båda synsätt, liksom med ett tredje perspektiv: världssystemmodellen.

.

INTERNATIONELL

POLITIK

LEKTIONSANTECKNINGAR

I detta lilla kompendium finns vissa saker som vi har tagit upp – eller förhoppningsvis kommer att ta upp – på lektioner utan att det stått i er bok. Dessa ord är visserligen tagna ur mina noteringar inför era lektioner men bör på inte sätt ersätta lektionsanteckningar, utan bör ses som ett komplement.

VAD ÄR EN NATION?

I dagligt tal menar man ibland att stat och nation är samma sak. Ofta menar man dock att en nation är något annat.

Bland de kriterier som brukar känneteckna en nation ingår gemensamt språk, kultur, religion, etniskt ursprung et cetera. Det finns också ett inslag av subjektivitet – att man känner sig tillhöra en viss nation. Viljan hos folket att ha en viss nationalitet är viktig i nationsbegreppet. En fransk tänkare vid namn Renan som sysselsatte sig med nationsbegreppet menade att det var "*une plebiscite de tous de jours*"

Andra tänkare (Kohn) har sagt sådant som att det är folket, eller att gränserna mellan nationer är diffus (vem bestämmer vem som får rösta – Hobsbawm) eller som Marx som hävdade att nationalism bara var en falsk medvetenhet.

Ytterligare en sak att notera kring nationsbegreppet är att dess manifestation, nationalismen, å ena sidan är en bild av underkuvad kamp mot främlingsvälde, å andra sidan ofta uttrycker en chauvinistisk aggressiv militarism.

Man bör också minnas att nationalismen utgör en av senare århundradens största krafter.

Lektionsanteckningar

+ VAD ÄR EN STAT?

Detta står beskrivet i er bok. Följande kännetecken finns i punktform.

- Erkänd av
 - o Andra stater
 - o Befolkningen/legitimitet
- Territorium
- En regering med monopol på våldsapparaten (dvs polis, militär, rättsväsen m.m)

Vi diskuterade om Katalonien, Palestina och Kosovo passar in på dessa kriterier

INTERNATIONELLA ANARKIN

I denna skola betonar man att det internationella systemet saknar överordnade instanser. Det finns inga lagar - laglöshet råder- vilket givit skolan sitt namn. Den kallas även realismen eller traditionalismen.

Eftersom det inte finns några lagar måste varje land själv sköta om sina egna intressen. Den nationella säkerheten kommer att stå i fokus.

- Nationell säkerhet fordrar militär styrka då:
- Makt är förmågan att bestraffa.
- Staterna är de viktiga aktörerna. Det är endast de som har makt.
- Stormakterna (dvs de militära stormakterna) är viktiga eftersom de har mycket makt
- Aktörerna agerar rationellt.
- Det är svårt att samarbeta då alla främst tar hänsyn till sina egna nationella intressen.
- Fred blir med detta synsätt enbart en fråga om frånvaro av krig. Något annat blir svårt att uppnå eftersom systemet är instabilt.

- Under kalla kriget präglades politiken hos supermakterna av detta synsätt.

INTERDEPENDENS

I denna skola menar man att världen genomgått stora förändringar som skapat ett större beroende mellan världens stater. Interdependens betyder ungefär ömsesidigt beroende.

Man menar också att det har utvecklats spelregler som alla stater numera följer.

- Staterna är mer beroende av varandra nuförtiden. Råvaror och handel har globaliserats.
- Det finns fler aktörer än stater. Inom vissa områden har t.ex organisationer större makt än en stat. Dessa aktörer finns uppräknade och beskrivna i er bok. Man bör dock ha klart för sig att även i interdependensskolan kvarstår staterna i allmänhet som de viktigaste aktörerna.
- Det är icke allena den militära styrkan som bestämmer vem som har makt. Istället kommer makten att fördelas olika beroende på inom vilket område man tittar. När det gäller bilhandel kanske Japan är mäktigast. I datorfrågor kanske Microsoft har större makt än någon stat. Den militära maktens betydelse har också minskat, framför allt till förmån för ekonomisk makt, menar man.
- Vissa globala frågor – t.ex miljö – har gjort länderna mer beroende av varandra och kräver att man samarbetar.
- Fred, med detta synsätt, bör vara samarbete.
- De flesta krig är numera inbördeskrig

Ni fick också ett särskilt paper kring internationell anarki och interdependens

Internationell politik - lektionsanteckningar

VAD ÄR FRED?

Fred kan definieras på två- eller tre-sätt. Den första definitionen är helt enkelt att fred råder då det inte är krig. Andra menar att för att fred ska råda måste det finnas ett positivt innehåll.

Dessa definitioner ser ut så här i förkortad form:

1. Från
- 2a. Sam
- 2b. Från (negativt innehåll)

Den övriga definitionen är att fred råder på ett positivt (definierat) sätt och vice versa. Den övriga definitionen är att fred råder på ett negativt (definierat) sätt och vice versa. Den övriga definitionen är att fred råder på ett positivt (definierat) sätt och vice versa.

KRIG

De flesta definitioner brukar utmynna ungefär i "ett organiserat systematiskt våld mellan två eller flera parter i en viss skala."

Vi borde också ha pratat lite grann kring asymmetriska krig. Asymmetriska krig är krig där de båda parterna slåss på helt olika nivå. Det innebär inte att den på pappret starkaste aktören automatiskt vinner. Tvärtom så kan den svagare parten ofta slåss på ett sätt som den starkare parten inte har något motmedel mot. Ett typexempel kan vara stenkastande palestinska ungdomar mot en israelisk stridsvagn.

KRIGETS LAGAR

Folkrätt är internationella avtal, regler och praxis. Denna folkrätt ändras i ett evolutionärt mönster. Ett exempel på en sådan förändring är omtolkningen av vilken del av folkrätten som ska vara viktigast; stater suveränitet eller skydd för individen. Denna fråga blev aktuell 1999 då NATO angrep Serbien i syfte att skydda den albanska minoritetens rättigheter men då satte sig

över Serbiens suveränitet.

Ett aktuellt problem inom folkrätten handlar om när en stat ska accepteras som en stat. Aktuella exempel handlar om landområden som bara

erkänns av vissa stater, men inte andra såsom Kosovo, Taiwan eller varför inte Sydossetien.

Krigets lagar är den del av folkrätten som handlar om vad man får respektive inte får göra i krig. Observera att folkrätten inte förbjuder krig, men däremot ger vissa begränsningar för när man får föra krig. I huvudsak är det tillåtet med krig bara vid självförsvar eller då FN:s säkerhetsråd fattat ett beslut om att tillåta ett krig.

Vem sanktionerar då brott mot krigets lagar och folkrätten? Oftast sker få eller inga sanktioner för dem som brutit mot krigets lagar. Det finns dock ad-hoc-domstolar som dömer krigsförbrytare från ett särskilt område. Ett exempel på en sådan är krigsförbrytartribunalen i Haag som dömer för brott begångna i före detta Jugoslavien.

Nyligen har det instiftats en internationell brottmålsdomstol (ICC) som ska döma individer som har begått krigsförbrytelser. Slutligen kan man föreställa sig att FN:s säkerhetsråd kan utdöma sanktioner mot stater, eller i vissa fall individer*, som begått brott mot folkrätten.

Ett aktuellt problem inom folkrätten handlar om när en stat ska accepteras som en stat. Aktuella exempel handlar om landområden som bara

Sista sidan med lektionsanteckningar

erkänns av vissa stater, men inte andra såsom Kosovo, Taiwan eller varför inte Sydossetien.

* - Svensksomaliern Ahmed Yusuf fick t.ex. under en period sina tillgångar frysta pga ett beslut i säkerhetsrådet.

SPELTEORI

Vi pratade lite om att den rationalitet som påstås utmärka aktörerna i det internationella systemet inte alltid leder till det mest rationella beslutet. Vi spelade "fångarnas dilemma" där klassens val på ett utmärkt sätt illustrerade detta.

FÅNGARNAS DILEMMA

Två fångar. Inga särskilda band mellan varandra. De sitter i varsin cell. De kan ej kommunicera.

Åklagaren läser upp:

Det enda sättet att få bevisning till stånd i denna affär är ett erkännande. Om ingen av er erkänner, så har åklagaren inget val än att släppa er fria. Om ni båda erkänner kommer ni att få ett mildt straff; ett år vardera. Om däremot den ena erkänner men inte den andre, så kommer den förste i egenskap av kronvittne att gå fri och belönas med en väl tilltagen penningssumma, medan den andre kommer att drabbas av maximistrafvet tio år.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Jag visade ett urval från deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna. I övrigt så har boken ett längre avsnitt om just de mänskliga rättigheterna.

FN

Vi ska förhoppningsvis prata en hel del om FN - både om problem och möjligheter- men just nu har jag inte skrivit något om detta.

PROVSIDOR

405- 428 (beroende på upplaga)

PLANERINGEN

Jag hoppas att alla har noterat att det finns åtskilliga ledtrådar till provets utformning och provets innehåll på det planeringspapper ni fick ut i början av terminen. Läs det!

